

Internetconsultatie Subsidieregeling STAP-budget

Van: Landelijke Cliëntenraad

Datum: 28 augustus 2019

Inleiding

In een brief aan de Tweede Kamer (LCR/TK/18-00/GM/ER/PL) november 2019, heeft de Landelijke Cliëntenraad gewezen op de zorgplicht van de overheid voor mensen die deel uit maken van de beroepsbevolking, maar buiten de arbeidsmarkt staan. Ook deze groepen moeten competenties onderhouden en hebben te maken met vraagstukken rond duurzame inzetbaarheid. Wij zijn voorstander van elke vorm van ondersteuning die een bijdrage levert aan inzetbaarheid en het vergroten van arbeidsmarktcompetenties van mensen die behoren tot de potentiële beroepsbevolking. Immers de economie verandert, competenties kunnen verouderen en gedurende het arbeidscurriculum is het waarschijnlijk dat er meerdere transities plaatsvinden. Gewild of ongewild. Mogelijk kan subsidiereregeling STAP-budget een bijdrage leveren om deze transities te faciliteren.

Gezamenlijke zorgplicht onderhoud competenties

Veel werkzoekenden en uitkeringsgerechtigden hebben behoefte aan periodiek onderhoud van de arbeidsmarktkwalificaties. Het UWV hanteert een afschrijvingstermijn van zes maanden voor competenties. Immers, als niet binnen zes maanden een baan wordt gevonden die past bij het genoten opleidingsniveau, dan is elk werk passend. Het onderhouden van competenties is geen vanzelfsprekendheid. Immers het onderhouden van kennis kost geld. Enerzijds gaat het om directe vergoeding van cursussen en bijeenkomsten, anderzijds om de zogeheten verletkosten. Dit betreft de tijd die moet worden vrijgemaakt voor training en scholing die niet aan iets anders kan worden besteed zoals werk en opdrachten dit is een belangrijk punt voor werkenden waaronder ZZP-ers. Voor uitkeringsgerechtigden geldt dat zij toestemming moeten krijgen om scholing te volgen met hun uitkering.

De Landelijke Cliëntenraad is een warm voorstander van duurzame inzetbaarheid op de arbeidsmarkt en meent dat het scholen en herscholen een belangrijke bijdrage kan leveren aan het onderhouden en verbeteren en de duurzaamheid van de verdiencapaciteit van werknemers, werkzoekenden en zelfstandigen. Immers, met het ophogen van de pensioenleeftijd, neemt de noodzaak om actief te blijven op de arbeidsmarkt toe. Het bezitten van veelgevraagde competenties verlaagt het risico op een uitkering en werkloosheid. Daarnaast is er een intrinsieke waarde (zingeving, werken aan perspectief) van deelname aan scholing. Investeren in mensen helpt hen aan een betere baan, voorkomt terugval in de uitkering, geeft hen meer voldoening en zorgt daarmee voor minder zorgkosten en een gezondere levensstijl.

Bedrijfsleven: competentie onderhoud een gezamenlijk belang via arbeidsvoorwaarden en cao

In veel Cao's wordt invulling gegeven aan bepalingen om werknemers werkfit te houden in de organisatie en geven soms een steuntje bij baan-baan mobiliteit. Onderhoud van competenties wordt als een gezamenlijke verantwoordelijkheid gezien tussen werknemer en werkgever. Werkgevers hebben immers baat bij goedopgeleide werknemers. Investeren is voor beide niet geheel vrijblijvend. Indien de werkgever zijn plicht verzaakt dan is er zoiets als een 'transitievergoeding'. Ook werknemers hebben de plicht om kwalificaties te verwerven en te behouden.

Overheid: Competenties van werkzoekenden en uitkeringsgerechtigden, een individueel belang?

Eenmaal uit de baan vervalt de zorgplicht van de werkgever en zou hierin moeten worden voorzien door de overheid. Deze 'zorgplicht' voor competenties die van werkgevers wordt verwacht zien we niet terug bij de overheid. Eenmaal werkloos is scholing geen vanzelfsprekendheid. Er moet ontheffing worden gevraagd bij UWV en gemeente voor het volgen van scholing. Reden is dat een uitkeringsgerechtigde niet direct beschikbaar is voor de arbeidsmarkt. Scholing kost geld. Omdat te kunnen betalen zijn de meeste uitkeringsgerechtigden aangewezen op de re-integratiebudgetten van gemeenten en UWV. Uit een analyse van de hoogte van de transitievergoeding komt het bedrag dat voor scholing gereserveerd moet worden grofweg neer op 500 euro per jaar als minimum. De subsidieregeling STAP-budget kent in beginsel een veel grotere reikwijdte. In beginsel richt dit ontwikkelbudget zich op iedereen met een binding met de Nederlandse arbeidsmarkt. Dat betekent dat in beginsel de zorgplicht veel breder is dan mensen die buiten de arbeidsmarkt staan. Daarnaast stelt u ook dat deze middelen complementair zijn aan andere bronnen die kunnen worden aangewend.

Rechten en plichten en uitvoering: ruimte voor investering; flexibel budget

Mensen met een uitkering hebben een re-integratieplicht. Scholing heeft een slechte naam in uitkeringsland. Immers scholing wordt over het algemeen gezien als kosten post en niet als investering. De uitkeringsduur neemt toe als gevolg van de verletkosten van scholing. Als er een baan voor handen is, krijgt deze prioriteit boven het afronden van een opleiding. Daarnaast is lastig vast te stellen wat nu precies de bijdrage is van scholing aan het vinden van werk.

De investering in competenties en het behalen van noodzakelijke certificaten om een bepaalde functie uit te kunnen oefenen zijn duidelijk. Het afmaken van een afgebroken opleiding is belangrijk. In de huidige arbeidsmarkt moet er steeds langer worden doorgewerkt. Dat betekent dat er meer ruimte moet komen voor uitkeringsgerechtigden, werkzoekenden en werkenden (waaronder ZZP-ers) en om zich te blijven kwalificeren.

Op grond van artikel 18 lid 4 onderdeel f is de bijstandsgerechtigde verplicht te werken aan het verkrijgen en behouden van kennis en vaardigheden, noodzakelijk voor het naar vermogen verkrijgen, het aanvaarden of het behouden van algemeen geaccepteerde arbeid. Echter als het aankomt op het honoreren van een verzoek om scholing dan krijgt menig uitkeringsgerechtigde nul op zijn rekest.

Omdat de ruimte om zich te kwalificeren niet wordt ervaren of geboden en (buitengewoon) kostbaar is, zien we dat scholingsmogelijkheden zowel bij werkgevers, ZZP-ers en uitkeringsgerechtigden niet altijd worden benut.

In de voorgestelde regeling is er een beperkt budget. Er wordt rekening gehouden met max 200.000 aanvragers. Wij zien echter een veel grotere behoefte onder bovengenoemde groepen. Wij willen u in overweging geven een flexibel plafond in te stellen op de subsidie aanvraag. Immers als mensen de meerwaarde en de weg naar scholing weten te vinden, is het teleurstellend als zij na alle voorbereidingen nul op het rekest krijgen vanwege overtekening van de subsidieaanvragen.

Wij zien een ongelijkheid in administratieve vaardigheden en doen vermogen. Een accountant beschikt in de regel over goede administratieve vaardigheden. Ook hij heeft conform uw opleidingseisen een beroepsgerichte erkende scholing nodig zoals beoogd in de wet. Zeker zelfstandig werkende accountants moeten deze opleidingsmiddelen uit eigen zak betalen. Deze

beroepsgroep weet naar verwachting beter de weg naar deze subsidie te vinden dan de 2,3 miljoen mensen met een beperking die ook een beroep zou willen doen op de subsidie. Door schaarste te creëren (plafond op het budget), ontstaat er een ongelijke strijd voor middelen.

De LCR stelt voor een flexibel plafond in te stellen op de subsidie aanvraag.

Bindend advies scholingsadviseur flankerend beleid

Er is een belangrijke rol weggelegd voor de scholingsadviseur. In uw voorstel biedt u de mogelijkheid om mensen op weg te helpen bij het bepalen van hun kansen en mogelijkheden. In de voorgestelde regeling is de mogelijkheid opgenomen voor een (digitaal) scholingsadvies. Wij ondersteunen dit van harte.

Maar vragen ons af of dit voldoende is. Een deel van de groep, denk aan mensen met een beperking en mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt hebben behoefte aan goede op hun persoon gerichte voorlichting, advies en hulp bij het aanvragen.

In uw plan houdt u rekening met een budget van 1.000 euro per jaar. Veel mensen die al langer buiten de arbeidsmarkt staan hebben behoefte aan klassikaal onderwijs. Veel werkzoekenden hebben al langer geen onderwijs gevolgd en hebben zeker bij langdurige uitkeringsafhankelijkheid behoefte aan sociale contacten en collegialiteit. Het beschikbare budget beperkt de keuze van de scholingsmogelijkheden. Uitkeringsgerechtigden zijn veelal niet in staat financieel bij te dragen aan de noodzakelijke training of scholing.

Omdat de STAP-regeling mogelijk niet kostendekkend kan zijn, stellen wij voor dat de scholingsadviseur van UWV een bindend scholingsadvies geeft met het daarbij behorende budget ten behoeve van uitkeringsgerechtigden en niet uitkeringsgerechtigden die het aan middelen ontbreekt om de scholingskosten te kunnen bekostigen. In dit verband gaat het om de volgende kosten:

1. Kosten van de scholing
2. Kosten leermiddelen
3. Reiskosten
4. Event. Behoud van uitkering

De LCR stelt voor:

- *Dat de scholingsadviseur een bindend advies geeft t.b.v. uitkeringsgerechtigden en werkzoekende die niet beschikken over aanvullende middelen om scholing te kunnen volgen. Zodat de verantwoordelijke voor hun re-integratie de kosten dekt die het stapbudget te boven gaan.*
- *Meer aandacht te besteden aan flankerend beleid: het verzorgen van op de persoon gerichte voorlichting, advies en hulp bij het aanvragen.*

Duurzame inzetbaarheid voor jongvolwassenen

In uw wetsvoorstel sluit u om praktische gronden jongvolwassenen tot 30 jaar uit van het STAP-budget. U verwijst hierbij naar studiefinanciering en andere voorliggende voorzieningen, waar een beroep op kan worden gedaan en waar UWV geen zicht op heeft.

Deze maatregel begrijpen wij niet goed. Het gaat om leven lang leren. Zeker jongeren met een praktisch gerichte opleiding zijn al begin twintig afgestudeerd. Juist deze groep is volop in beweging voor wat betreft carrière en ontwikkeling. Dat zou moeten betekenen dat ook zij een beroep moeten kunnen doen op de regeling. Er is in een toetsing van aanvragen voorzien door een scholingsadviseur. Deze kan dus ook de scholingswens van een jongeren beoordelen.

De LCR stelt voor jong volwassenen tot 30 jaar niet voor de regeling uit te sluiten.

Meerjarige opleidingen

Met de regeling kunnen ook meerjarige regelingen worden gefinancierd. Daartoe dient voor ieder betaalmoment opnieuw een aanvraag voor budget te worden ingediend. De LCR vindt dit een grote aanslag op het doenvermogen. Tevens zien wij het risico dat er geen budget meer is, om het tweede studiejaar te volgen. De LCR stelt voor dat als er toestemming is verleend voor een stapbudget voor een meerjarige opleiding het budget automatisch voor het volgende jaar wordt toegekend als de opleider heeft aangegeven dat betrokkene het eerste jaar van de opleiding met goed gevolg heeft gevolgd en is toegelaten tot het tweede jaar. Indien sprake is van driejarige opleiding toekenning voor derde jaar analoog aan tweede jaar.

De LCR stelt voor bij meerjarige regelingen de middelen voor het volgende jaar automatisch beschikbaar te stellen als het voorgaande jaar met goed gevolg is afgerond.

Terugvorderen

De eis van 80% aanwezigheid en het behalen van diploma of certificaat is als uitgangspunt redelijk. Echter als buiten iemands schuld door ziekte of andere persoonlijke omstandigheden het niet lukt om de opleiding bij te wonen en af te ronden. Of de opleiding te moeilijk blijkt dan dient terugvordering achterwege te blijven.

Het risico van terugvordering kan mensen voor wie de regeling bedoeld is, afschrikken om budget aan te vragen

De LCR stel voor een hardheidsclausule in de regeling op te nemen.